

PROIECT DIDACTIC

Unitatea de învățământ: Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava

Profesor : Tanasă Bogdan

Clasa : a XII a A ec.

Obiectul: ISTORIE

Unitatea de învățare: Oamenii, societatea și lumea ideilor

Lecția : Politici culturale și românii din afara granițelor

Locul de desfășurare: cabinetul de istorie- geografie

Tipul lecției: de comunicare, dobândire de noi cunoștințe

Competențe generale: 1.Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate;
2. Exersarea demersurilor și a acțiunilor civice democratice;
4. Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă.

Competențe specifice: 1.1.Construirea unor explicații și argumente intra și multidisciplinare cu privire la evenimente si procese istorice;
2.3. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate;
4.2.Integrarea cunoștințelor obținute în medii nonformale de învățare în analiza fenomenelor studiate;
4.4.Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene.

Obiective operaționale:

Cognitive:

- O 1:** să prezinte situația românilor aflați în afara granițelor până la Marea Unire;
- O 2:** să identifice căile prin care dominațiile străine din Transilvania, Basarabia și Bucovina urmăreau scăderea ponderii populației românești din aceste provincii;

Formative:

- O 3:** să compare soluțiile pe care românii din afara granițelor le-au folosit pentru a-și promova naționalitatea ;
- O 4:** să analizeze în ce măsură acțiunea românilor a fost influențată de politica promovată de autorități față de români;
- O 5:** să argumenteze de ce acțiunile românilor din Transilvania s-au manifestat și pe plan politic, în timp ce în restul provinciilor românești au prevalat mai ales acțiunile culturale.

Atitudinale :

- O 6:** să formuleze aprecieri referitoare la situația românilor aflați sub dominație străină;
- O 7:** să manifeste o atitudine de acceptare a diversității politice și culturale.

Evaluarea: formativ-ameliorativă (de achiziții, de proces, de produs) .

Obiective ale evaluării:

Cognitive:

Oe1: să opereze cu noțiunile și conceptele: *politici culturale, deznaționalizare, societăți culturale, Memorandum, pasivism, activism;*

Formative:

Oe2: competența de a interpreta și argumenta un fapt istoric conform algoritmului cauză-consecință;

Oe3: deprinderea de a utiliza tehnici de lucru cu textul istoric, cu manualul, cu suportul cartografic;

Atitudinale:

Oe4: capacitatea de a formula și susține opinii personale, de a-și asuma responsabilități.

Valori și atitudini vizate:

- relaționare pozitivă cu ceilalți;
- acceptarea reprezentărilor multiple asupra istoriei, culturii, vieții sociale;
- gândire critică și flexibilă;
- rezolvarea pe cale non-violentă a conflictelor;
- asumarea toleranței etnice, religioase și culturale.

Tehnici de evaluare: verificare frontală orală, verificare scrisă, autoevaluare.

Instrumente de evaluare: observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor, fișa de lucru.

Strategii didactice (pentru sistematizare-aprofundare): conversativ- explicativă, dirijată, inductiv – deductivă.

Metode didactice:

Expozitiv-euristice: **M1** explicația;

M2 conversația euristică.

Interactive: **M3** Expunerea;

M4 Brainstorming;

M5 Demonstrația;

M6 Învățarea prin descoperire;

M7 Comparația;

M8 Problematizarea;

Forme de organizare a activității: frontală, individuală, pe grupe.

Resurse: Umane: 30 elevi;

De timp: 50 min.

Materiale: - oficiale: **RM1** Programa școlară – Istorie clasa a XII-a

RM2 Macroproiectarea didactică

RM3 Proiectarea unităților de învățare

RM4 Ioan Scurtu (coordonator), *Istorie, manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, Târgoviște, 2007.

- izvoare cartografice: **RM5** Harta istorică

RM6 Atlas istoric

- izvoare narative: **RM7** Videoproiector

RM8 Fișă de lucru

- tehnice: **RM 9** Foi flip-chart

- bibliografice:

1. Laura Căpiță, Carol Căpiță, *Tendențe în didactica istorică*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.

2. Călin Felezeu, *Didactica Istoriei*, Editura Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca, 2004.

3. Felicia Adăscăliței, Liviu Lazăr, *Istorie, manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.

4. Lucian Năstasă, Dragoș Szdrobiș, *Politici culturale și modele intelectuale în România*, Editura MEGA, Cluj- Napoca, 2013.

Demersul didactic:

Secvențele didactice	Conținuturi vizate	Obiective ale evaluărilor	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Resurse materiale	Resurse procedurale	Evaluare
Momentul organizatoric			<ul style="list-style-type: none"> - notează absenții; - organizează clasa și materialul didactic; - creează un climat cooperant. 	<ul style="list-style-type: none"> - răspund cerințelor; - pregătesc materialele; - își ocupă locurile indicate. 			
Evocare	Titlul lecției: Politici culturale și românii din afara granițelor	O 1	<ul style="list-style-type: none"> - solicită elevilor să identifice pe hartă provinciile românești aflate sub stăpânire străină, în afara Regatului României în a doua jumătate a sec. XIX - notează pe tablă titlul lecției - precizează ce vor afla, ce vor ști să facă la sfârșitul orei, de ce este important să cunoaștem evoluția vieții culturale a românilor până la Marea Unire precum și situația românilor aflați în afara granițelor (competențe, motivația învățării) - organizează învățarea în vederea formării/dezvoltării competențelor propuse 	<ul style="list-style-type: none"> - identifică provinciile românești aflate sub stăpânire străină; - notează în caiete titlul lecției - identifică aspecte legate de evoluția vieții culturale a românilor până la Marea Unire, valorificând cunoștințele anterioare. 	RM 1 RM 2 RM 5	M 1 M 2 M 3	Observarea sistematică a elevilor
Dobândirea de noi cunoștințe	a) Românii din afara granițelor	O1	<ul style="list-style-type: none"> - <i>creează situații de învățare</i> - clasa este organizată în trei grupe de elevi, fiecare grupă reprezentând o provincie românească aflată în afara 	<ul style="list-style-type: none"> - notează în caiete titlul lecției 	RM 9	M 1	Observarea sistematică a elevilor

	b) Situația românilor din afara granițelor		granițelor înainte de anul 1918, într-o formulă ce respectă stilul de învățare predominant al elevilor - explică metoda folosită, modelarea , și valențele sale formative	- localizează pe hartă provinciile românești aflate în afara granițelor		M 6	
	c) Politici culturale ale statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în 1918	O2	- fiecare grupă de elevi primește o coală de flip-chart pe care este marcat conturul hărții provinciei istorice pe care o reprezintă: Transilvania, Basarabia și Bucovina; - repartizează fiecărei grupe de elevi o Fișă de lucru cuprinzând sarcini de lucru specifice, conform anexei proiectului didactic; - acordă timp de lucru fiecărei grupe de elevi și coordonează munca acestora prin consultări și îndrumări; Asigură: a) <u>cunoașterea/receptarea/învățarea</u>	- studiază materialul didactic aflat la dispoziție și, prin cooperare, rezolvă sarcinile primite în Fișa de lucru	RM 8 RM 5 RM 9	M 1 M 2 M3	Exercițiu Fișă de lucru
		O 1	- <i>descrie</i> , în limbaj de specialitate, statutul politico-juridic al provinciilor românești din afara granițelor Regatului României, respectiv situația românilor aflați în afara granițelor până la Marea Unire;	- rezolvă sarcinile de lucru primite;	RM 5		Frontală, orală
		Oe 1	- <i>definește: politici culturale, deznaționalizare, societăți culturale, Memorandum, pasivism, activism.</i> - <i>investighează</i> documente cu valoare istorică	- notează în caiete		M2	

		O 2 O e3	<p>- <i>asociază, prin relația cauză- efect, căile prin care dominațiile străine din Transilvania, Basarabia și Bucovina urmăreau scăderea ponderii populației românești din aceste provincii și consecințele acestora;</i></p>	<p>- elevii descoperă, pe baza hărții din manual, <i>pag.48</i>, faptul că în urma măsurilor luate de autoritățile străine, ponderea populației românești din Bucovina a scăzut de la 68% în 1786 la 34,4 % în 1910;</p>	RM 4	M5 M6	Frontală, orală
		O2 Oe 3	<p>b) <u>înțelegerea noilor conținuturi</u></p> <p>- <i>explică</i> cauzele care au dus la situația dramatică în care se aflau școlile cu predare în limba națională din Transilvania, Basarabia și Bucovina</p> <p>- <i>interpretează</i> politica de deznaționalizare din Bucovina, promovată de habsburgi, îndreptată în special spre biserică și școală</p> <p>- <i>identifică</i> colonizările succesive ale ucrainenilor și germanilor în Bucovina</p>	<p>- analizează efectele politicii de deznaționalizare, pe baza hărții din manual, <i>pag.48</i>, ponderea populației românești din Basarabia a scăzut de la 86% la 48%, între 1834- 1912.</p> <p>- descoperă că politica de maghiarizare promovată de statul ungar a dus la scăderea ponderii populației românești din Transilvania, între 1851- 1910.</p>	RM 4	M 2 M 3 M 6	Observarea sistematică a elevilor
		O 6	<p>- <i>identifică și analizează</i> mijloacele prin care Rusia a încercat să deznaționalizeze populația românească din Basarabia</p> <p>- <i>demonstrează</i> necesitatea înființării Societăților culturale în provinciile românești aflate sub dominație străină</p>	<p>- notează în caiete</p>	RM 2	M 5 M 7	Verificare frontală
		O 3 Oe5	<p>c) <u>analiza</u></p> <p>- <i>analizează</i> importanța Memorandumului în lupta de emancipare a românilor din Transilvania, identificând consecințele</p>	<p>- pe baza fișei de lucru, punctul A, fiecare grupă identifică aspecte legate de necesitatea apariției acestor mijloace cu ajutorul cărora,</p>	RM 8		

		O 4 Oe1	redactării acestuia pentru liderii mișcării memorandiste - <i>compară</i> tactica politică a pasivismului cu cea a activismului precizând că apogeul politicii românești bazată pe pasivism, din Transilvania, a fost Memorandumul	românii să-și apere identitatea, respectiv limba română - deduc necesitatea schimbării tacticii de luptă a românilor din Transilvania - identifică în <i>Memorandum</i> deznădejdea românilor din Transilvania	RM 9	M 6	
		O 7 Oe 4	- <i>argumentează</i> importanța Legii instrucțiunii publice a lui A.I. Cuza din 1864 dar și necesitatea înființării primelor universități din România, în 1860 la Iași și 1864 la București, în vederea modernizării culturale.	- identifică primele universități din România, Iași- 1860, București-1864, și rolul acestora în modernizarea culturală a României		M 3	Observarea sistematică a elevilor
			- <i>evidențiază</i> necesitatea înființării instituțiilor de cultură, precum și rolul acestora în modernizarea României până la Marea Unire	- elevii deduc rolul înființării Academiei Române în contextul modernizării culturii europene prin intermediul instituțiilor de cultură	RM 1	M 2	
		Oe3 Oe2	d)sinteza <i>Sintetizează:</i> - rolul ajutorului permanent oferit de statul român provinciilor românești aflate sub dominație străină			M 6	
		O 7 Oe 3	e) aplicarea - solicită fiecărei grupe de elevi decuparea conturului provinciei care o reprezintă, de pe coala de flip-chart , apoi aplicarea fiecărui contur, în parte, pe conturul hărții României la începutul secolului al XX-lea	- <i>pe baza fișei de lucru, punctul B</i> , formulează puncte de vedere referitoare la eforturile materiale pe care statul român le-a oferit în vederea atingerii ajutorul oferit de statul român idealului național - <i>pe baza fișei de lucru, punctul C</i> , fiecare grupă respectă sarcina de lucru (prima grupă, Basarabia; a	RM 9	M 9	

			<ul style="list-style-type: none"> - Ce efect a avut alipirea(unirea) provinciilor românești din afara granițelor la România ? - Când ? - Care a fost ultima provincie românească care s-a unit cu România? - Ce sărbătorește întreaga Românie peste câteva zile? 	<p>doua grupă, Bucovina; a treia grupă, Tranilvania.</p> <p>- liderul de grup prezintă răspunsurile la sarcinile primite</p> <p>- expun, pe rând, materialele</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea hărții ROMÂNIEI MARI - 1 decembrie 1918 - Transilvania - 100 de ani de la Marea Unire, de la formarea statului național unitar român 	RM 9	<p>M 2</p> <p>M 4</p> <p>M6</p>	Verificare frontală
Stimularea performanțelor		O 5 Oe2	<i>Problematizare</i> - crează o problemă: De ce acțiunile românilor din Transilvania s-au manifestat și pe plan politic, în timp ce în restul provinciilor românești au prevalat mai ales acțiunile culturale?	<ul style="list-style-type: none"> - formulează opinii - oferă argumente la subiectul- problemă 	RM4	M8	Verificare frontală
Asigurarea retenției și a transferului		O 7 Oe4	Dacă ați fi om politic aflat într-un post important, ce măsuri ați lua pentru a-i sprijini pe românii din afara statului național?	- oferă diferite soluții pentru a răspunde cerințelor	RM7	M4	Verificare orală
Tema pentru acasă			Recomandă aprofundarea cunoștințelor asimilate prin citirea lecției acasă	- notează			
Evaluarea (competențelor, atitudinilor)			- Analizează critic, laudă, ierarhizează, notează.	- se raportează la aprecierile formulate			

- **Moment special dedicat Centenarului Marii Uniri: 1 DECEMBRIE 1918- 1 DECEMBRIE 2018**

RM 7

FIȘĂ DE LUCRU GRUPA I

- A. „Ceea ce ne-a silit pe noi și pe întreg poporul român ca să facem acest demers este faptul că atât legislațiunea cât și guvernul ne-a adus la convingerea neștrămutată că în fața lor pentru noi vorbă de dreptate nu poate fi(...). Exclusivismul de rasă a declarat războiul de exterminare al limbei și naționalității noastre. Nu ne mai rămăsese doar această singură cale a apelului la factorul suprem al statului și la opiniunea publică a lumii civilizate(...). Ceea ce se discută aici, domnilor, este însăși existența poporului român. Existența unui popor însă nu se discută, se afirmă. De aceea nu ne e în gând să venim înaintea d-voastră să dovedim că avem dreptul la existență. Într-o asemenea chestiune nu ne putem apăra în fața d-voastră, nu putem decât să acuzăm în fața lumii civilizate sistemul asupritor, care tinde să ne răpească ceea ce un popor are mai scump: legea și limba.”

(Din cuvântul lui Ioan Rațiu la *procesul liderilor mișcării memorandiste* din 1894 de la Cluj)

- Despre ce demers este vorba în textul de mai sus ?
- Precizați un mijloc de luptă folosit de adepții pasivismului.

Timp de lucru: 3 minute

- B. Ajutoarele materiale primite din partea statului român liber pentru instituțiile școlare și culturale românești din Transilvania, Banat sau Bucovina erau o necesitate izvorâtă din forța de supraviețuire a neamului. Aceste ajutoare erau o expresie a unității de viață și simțire a neamului. În Brașov, de la înființare, din secolul al XVI-lea , școlile române beneficiaseră de sprijinul domnilor din Muntenia, de danii și donații de bani și moșii de la boieri, negustori , căturalari , ajutoare , care, după constituirea statului român modern , au luat forma unor subvenții trecute în bugetul statului. Liceul brașovean „Andrei Șaguna” era „indirect, dar efectiv , sub îndrumarea Ministerului Instrucțiunii Publice din

București.” În 1871, directorul eforiei școlare din Brașov, Ion Meșotă, scria:„, toată existența și viitorul acestor școli atârnă de sprijinul și ajutorul binefăcător al României.”
(Ion Bulei, *Lumea românească la 1900*)

- Analizați trei modalități prin care se manifesta ajutorul oferit de statul român instituțiilor școlare și culturale românești din afara granițelor.

Timp de lucru: 3 minute

C. Localizați și notați pe conturul provinciei **Basarabia** centrul/centrele culturale în care românii din această provincie au desfășurat o amplă mișcare culturală în lupta pentru emancipare națională. Utilizați culoarea albastră! Decupați conturul provinciei **Basarabia**!

Timp de lucru: 3 minute

FIȘĂ DE LUCRU GRUPA II

A. „Ceea ce ne-a silit pe noi și pe întreg poporul român ca să facem acest demers este faptul că atât legislațiunea cât și guvernul ne-a adus la convingerea neșămutată că în fața lor pentru noi vorbă de dreptate nu poate fi(...). Exclusivismul de rasă a declarat războiul de exterminare al limbei și naționalității noastre. Nu ne mai rămăsese doar această singură cale a apelului la factorul suprem al statului și la opiniunea publică a lumii civilizate(...). Ceea ce se discută aici, domnilor, este însăși existența poporului român. Existența unui popor însă nu se discută, se afirmă. De aceea nu ne e în gând să venim înaintea d-voastră să dovedim că avem dreptul la existență. Într-o asemenea chestiune nu ne putem apăra în fața d-voastră, nu putem decât să acuzăm în fața lumii civilizate sistemul asupritor, care tinde să ne răpească ceea ce un popor are mai scump: legea și limba.”

(Din cuvântul lui Ioan Rațiu la *procesul liderilor mișcării memorandiste* din 1894 de la Cluj)

- Care era principala revendicare conținută în Memorandumul din 1892 ?
- De ce unul din liderii mișcării memorandiste, Ion Rațiu, consideră că „Ceea ce se discută aici, domnilor, este însăși existența poporului român.” ?

Timp de lucru: 3 minute

B. Ajutoarele materiale primite din partea statului român liber pentru instituțiile școlare și culturale românești din Transilvania, Banat sau Bucovina erau o necesitate izvorâtă din forța de supraviețuire a neamului. Aceste ajutoare erau o expresie a unității de viață și simțire a neamului. În Brașov, de la înființare, din secolului al XVI-lea , școlile române beneficiaseră de sprijinul domnilor din Muntenia, de danii și donații de bani și moșii de la boieri, negustori , căturalari , ajutoare , care, după constituirea statului român modern , au luat forma unor subvenții trecute în bugetul statului. Liceul

brașovean „Andrei Șaguna” era „indirect, dar efectiv , sub îndrumarea Ministerului Instrucțiunii Publice din București.” În 1871, directorul eforiei școlare din Brașov, Ion Meșotă, scria:„, toată existența și viitorul acestor școli atârnă de sprijinul și ajutorul binefăcător al României.”

(Ion Bulei, *Lumea românească la 1900*)

- Identificați instituția care asigura viitorul liceului brașovean „Andrei Șaguna”.
- De ce era „indirect, dar efectiv ”sub oblăduirea respectivei instituții?

Timp de lucru: 3 minute

C. Localizați și notați pe conturul provinciei **Bucovina** centrul/centrele culturale în care românii din această provincie au desfășurat o amplă mișcare culturală în lupta pentru emancipare națională. Utilizați culoarea galbenă! Decupați conturul provinciei **Bucovina** !

Timp de lucru: 3 minute

FIȘĂ DE LUCRU GRUPA III

A. „Ceea ce ne-a silit pe noi și pe întreg poporul român ca să facem acest demers este faptul că atât legislațiunea cât și guvernul ne-a adus la convingerea nestrămutată că în fața lor pentru noi vorbă de dreptate nu poate fi(...). Exclusivismul de rasă a declarat războiul de exterminare al limbei și naționalității noastre. Nu ne mai rămăsese doar această singură cale a apelului la factorul suprem al statului și la opiniunea publică a lumii civilizate(...). Ceea ce se discută aici, domnilor, este însăși existența poporului român. Existența unui popor însă nu se discută, se afirmă. De aceea nu ne e în gând să venim înaintea d-voastră să dovedim că avem dreptul la existență. Într-o asemenea chestiune nu ne putem apăra în fața d-voastră, nu putem decât să acuzăm în fața lumii civilizate sistemul asupritor, care tinde să ne răpească ceea ce un popor are mai scump: legea și limba.

(Din cuvântul lui Ioan Rațiu la *procesul liderilor mișcării memorandiste* din 1894 de la Cluj)

- Când s-a trecut la activism politic ?
- Care era noul obiectiv al mișcării naționale ?

Timp de lucru: 3 minute

B. Ajutoarele materiale primite din partea statului român liber pentru instituțiile școlare și culturale românești din Transilvania, Banat sau Bucovina erau o necesitate izvorâtă din forța de supraviețuire a neamului. Aceste ajutoare erau o expresie a unității de viață și simțire a neamului. În Brașov, de la înființare, din secolul al XVI-lea , școlile române beneficiaseră de sprijinul domnilor din Muntenia, de dani și donații de bani și moșii de la boieri,

negustori , cături , ajutoare , care, după constituirea statului român modern , au luat forma unor subvenții trecute în bugetul statului. Liceul brașovean „Andrei Șaguna” era „indirect, dar efectiv , sub îndrumarea Ministerului Instrucțiunii Publice din București.” În 1871, directorul eforiei școlare din Brașov, Ion Meșotă, scria: „toată existența și viitorul acestor școli atârnă de sprijinul și ajutorul binefăcător al României.”

(Ion Bulei, *Lumea românească la 1900*)

- Indicați două motive pentru care statul român liber i-a ajutat în permanență pe românii din afara granițelor, aflați sub dominație străină.

Timp de lucru: 3 minute

C. Localizați și notați pe conturul provinciei **Transilvania** centrul/centrele culturale în care românii din această provincie au desfășurat o amplă mișcare culturală în lupta pentru emancipare națională. Utilizați culoarea roșie! Decupați conturul provinciei **Transilvania**!

Timp de lucru: 3 minute

SCHIȚA LECȚIEI

Politici culturale și românii din afara granițelor

a) Românii din afara granițelor

□ Statul național român modern nu includea în granițele lui teritoriile aflate sub dominație străină, locuite de români: Transilvania, Basarabia, Bucovina, Dobrogea

d) Situația românilor din afara granițelor

Transilvania - supusă **politicii de maghiarizare** după crearea dualismului austro-ungar (1867) → neoabsolutism până în 1860, liberalism până în 1867

- **Legile Trefort (1879 și 1883) și Appony (1907) promovau politica de maghiarizare forțată** → **conecințe:** închiderea unui număr mare de școli

Basarabia - **politică de deznaționalizare** a populației românești culminând cu interzicerea limbii române în școli, în 1867, fiind **introdusă limba rusă**

Bucovina - **politică de germanizare** în școlile românești- Universitatea din Cernăuți (1875) - avea o catedră de limba și literatura română

Dobrogea - a beneficiat de dascăli veniți din celelalte teritorii

- revine teritoriului României, în 1878

e) Politici culturale ale românilor din afara granițelor

□ Pentru menținerea naționalității, românii din afara granițelor, inițiază propriile **politici culturale**, având sprijin în Biserica ortodoxă, în colaborare cu cea greco-catolică

Transilvania- **mișcarea culturală** a românilor transilvăneni a fost susținută de fondarea unor **societăți culturale**: **Asociația transilvană pentru literatura română și cultura poporului român (ASTRA-1861, Sibiu) și „TRANSILVANIA”** –a lui Al.Papiu Ilarian

□ Revendicările românilor împotriva dualismului austro-ungar s-au manifestat prin memorii adresate autorităților: ***Pronuciametul de la Blaj*** din 1868 și ***Memorandumul din 1892***

□ **Lupta politică**, în contextul mișcării de emancipare națională, se manifestă prin înființarea în 1881 a **Partidul Național Român**; ziar- **Tribuna**

Programul P.N.R conținea: nrecunoașterea dualismului, nrecunoașterea anexării la Ungaria; Recunoașterea autonomiei și a limbii române

□ **tactici de luptă** adoptate de P.N.R: până în anul 1905 → „**pasivismul**”(Ion Rațiu, George Barițiu)- susțineau **neparticiparea** la viața politică a Ungariei

- din 1905 → „**activismul**”(mitropolitul Andrei Șaguna)- **un nou obiectiv**, recunoașterea individualității politice a românilor în cadrul statului maghiar - susțineau necesitatea participării la viața politică, numai așa puteau fi apărute instituțiile naționale: școala și biserica.

Basarabia – mișcarea națională este condusă de intelectuali remarcabili - Ion Inuceț, Pantelimon Halippa

□ În 1905 ia ființă ***Societatea moldovenească pentru răspândirea culturii naționale***, având rolul de a răspândi cultura națională

□ **Ziare-** *Basarabia* (1906)și *Cuvânt moldovenesc* (1913), la Chișinău

Bucovina- rol important în promovarea mișcării naționale a avut ***Societatea Arboreasa, Cernăuți, 1875; organizarea*** societățile culturale ***Concordia, Junimea, Dacia, Societatea pentru literatura și Cultura Română***; au fost editate **gazete: Bucovina, Gazeta Bucovinei, Aurora Română, Patria**

- în 1892 ia ființă **Partidul Național Român din Bucovina**→activitatea acestuia se concretizează prin trimiterea de deputați în Parlamentul de la Viena

d) **Politici culturale ale statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în 1918**

- **învățământul** – preocupare constantă a acestei perioade, se urmărea modernizarea sistemului de învățământ românesc
- modernizarea sistemului de învățământ se remarcă prin: **Legea instrucțiunii publice(1864), înființarea Universităților din Iași(1860) și București(1864)**
- **activitatea lui Spiru Haret** - a inițiat culturalizarea și alfabetizarea în mediul rural și a organizat programe speciale de pregătire a învățătorilor
- înființarea celei mai importante instituții de cultură din statul român, ***Academia Română, 1879*** → **scop:** promovarea culturii, limbii, istoriei naționale
- **existența naționalității române** depindea de ajutorul oferit de statul român → statul român sprijină în permanență învățământul din provinciile românești